AVİM
AVRASYA İNCELEMELERİ MERKEZİ
CENTER FOR EURASIAN STUDIES

AVİM Yorum • No: 2026 / 55 • Mayıs 2026

DİASPORA SEFERBERLİK KONFERANSI VEYA SEÇİM ÖNCESİ PROPAGANDA FAALİYETİ

İlaha KHANTAMİROVA

-

11-12 Nisan 2026 tarihlerinde Pariste düzenlenen Diaspora Seferberlik Konferansı, Ermeni diasporasının farklı coğrafyalardan temsilcilerini yeniden bir araya getirmiştir. Eçmiadzin Katolikosu Karekin II ve Kilikya Katolikosu Aram Iin de katıldığı toplantıda, Ermenistan ve Diaspora genelinde 26 ülkeden yaklaşık 150 temsilci iştirak etmiştir. Konferansın temel amacı, Ermenistan-Diaspora ilişkilerini kapsamlı biçimde değerlendirmek ve birleşik bir pan-Ermeni gündemi etrafında koordineli bir seferberliğe duyulan acil ihtiyacı vurgulamak olarak ifade edilmiştir[1].

Konferans bildirgesinde, Ermeni devletinin ve ulusal kimliğinin ciddi bir tehdit altında olduğu ileri sürülmüş; bu bağlamda diasporanın daha aktif bir rol üstlenerek pan-Ermeni ölçekte bir seferberlik sürecini başlatmasının zorunlu hale geldiği belirtilmiştir. Toplantı süresince dört ana gündem başlığı çerçevesinde çeşitli kararlar alınmış ve geleceğe yönelik bir yol haritası ortaya konulmuştur.

Konferansta öncelikli başlıklar olarak ele alınan Ermeni soykırımı ve Karabağ meselesi, Ermeni devletçiliğinin güçlendirilmesi gibi konular incelendiğinde, diasporanın geleneksel söylem ve önceliklerinden belirgin bir sapma göstermediği görülmektedir. Bu durum, söz konusu toplantının içerik açısından yenilik üretmekten ziyade mevcut politik ve ideolojik çerçevenin yeniden teyidi niteliği taşıdığını ortaya koymaktadır.

Son yıllarda Güney Kafkasyada yaşanan jeopolitik dönüşümler, Karabağ savaşı sonrasında ortaya çıkan yeni denge, barış girişimleri, Türkiye ile Ermenistan arasındaki normalleşme süreci kapsamında atılan adımlar ve Zengezur koridoru etrafında şekillenen tartışmalar, bu toplantının hangi bağlamda gerçekleştiğini anlamak açısından önemlidir. Buna ek olarak, Ermenistanda yaklaşan parlamento seçimleri de dikkate alındığında, konferansın zamanlaması daha anlamlı hale gelmektedir. Bu çerçevede söz konusu toplantı, yalnızca bir seferberlik çağrısı olarak değil, aynı zamanda çatışma sonrası dönemde yaşanan güç ve etki kaybına Diasporanın verdiği bir tepki olarak da değerlendirilebilir.

Konferansta kabul edilen beyannamede, diasporanın Ermenistan devleti içerisinde politik aktör haline gelme arayışında olduğu açıkça görülmektedir. Metinde, Ermeni devletine yönelik eleştirel bir dil benimsenirken, Diasporanın devlet işlerine daha aktif biçimde müdahil olması gerektiği ima edilmektedir. Nitekim beyannamede Diaspora ile Ermeni

yetkilileri arasında yapılan ayrım, diasporanın kendisini ulusal değerler sisteminin asli koruyucusu olarak konumlandırdığını; buna karşılık Ermenistandaki siyasi kesimin bu değerleri yeterince savunamamakla eleştirildiğini göstermektedir.

Bu doğrultuda, Ermenistan ile Diaspora arasındaki kurumsal bağların yeniden tesis edilmesi gerektiği vurgulanmakta; siyasi, diplomatik, askeri-sanayi, eğitim ve kültür gibi alanlarda Diasporanın daha etkin rol üstlenmesi önerilmektedir. Ancak bu yaklaşım, diasporanın yalnızca destekleyici bir unsur olmanın ötesine geçerek devletin karar alma mekanizmalarına nüfuz etme ve iç politikada belirleyici bir güç olma arayışını yansıtmaktadır. Bu durum, bazı açılardan devlet içinde paralel bir etki alanı oluşturma girişimi olarak da yorumlanabilir.

Diasporanın bu müdahil olma isteği, uzaktan milliyetçilik kavramı çerçevesinde değerlendirildiğinde daha anlamlı hale gelmektedir. Zira coğrafi olarak ülke dışında konumlanan aktörlerin, yerel toplumsal ve ekonomik gerçekliklerden görece bağımsız biçimde siyasal yönelim belirlemeye çalışması, ülke içindeki dengeler açısından çeşitli gerilimler doğurabilir. Bu bağlamda, dünyanın farklı bölgelerinde yaşayan Diaspora üyelerinin, Ermenistanda daha sınırlı ekonomik ve sosyal koşullar altında yaşayan toplum kesimleri adına yönlendirici bir rol üstlenmeye çalışması, özellikle normalleşme ve kalkınma yönünde adımların atıldığı bir dönemde, paradoksal bir durum olarak değerlendirilebilir.

Ayrıca beyannamede Diaspora, Ermeni devletini kimlik, kilise ve ulusal birlik meseleleri çerçevesinde eleştirel bir konumda değerlendirmekte; tarihsel hafızayı ve diasporanın uzun yıllardır komşu halklara, özellikle Türklere yönelik geliştirdiği politik dili, bu kez Ermenistan iç siyasetindeki aktörlere yönelttiği görülmektedir. Bu bağlamda kilise, metinde merkezi bir unsur olarak öne çıkarılmakta ve son dönemde belirginleşen kilise □□□□□□□ gerilimi üzerinden, Ermeni Apostolik Kilisesinin devlet karşısında konumlandırılması vurgulanmaktadır.

Beyannamede toplumsal birliğin temel dayanağı olarak devlet yerine kilise işaret edilmekte, diaspora ise örgütlü ve kolektif bir hareketlilik çağrısı yapmaktadır. Bu yaklaşım, ulusal bütünlüğün siyasi kurumlar yerine dini ve manevi bir eksen üzerinden yeniden tanımlanmasını önermektedir. Bu çerçevede Diaspora, devlet merkezli bir ulusal yapı yerine kilise etrafında şekillenen bir birlik anlayışını öne çıkarmaktadır. Önerilen seferberliğin yalnızca siyasi değil, aynı zamanda eğitim ve genç nesiller üzerinden kültürel ve ideolojik bir yeniden üretim boyutu da bulunmaktadır.

Bir diğer önemli nokta, diaspora söyleminde Ermeni devletinin 44 günlük savaşın sonuçları ve soykırım meselesi üzerinden eleştirilmesidir. Bu iki başlık, özellikle mevcut yönetimin meşruiyetini sorgulamak ve siyasi baskı üretmek amacıyla kullanılan temel referans alanları olarak öne çıkmaktadır. Bu çerçevede diaspora söyleminin, Ermeni toplumunun tarihsel olarak hassas olduğu alanlar üzerinden duygusal etki üretmeye çalıştığı ve bu yolla iç politikaya dolaylı müdahale eğilimi taşıdığı söylenebilir. Benzer şekilde, soykırım ve Karabağ meselesinin uluslararası platformlarda sürekli gündemde tutulması da bu stratejinin bir parçası olarak değerlendirilmektedir.

Konferans metinlerinde sıkça kullanılan pan-Ermeni ifadesi de dikkat çekicidir. Bu kavram, yalnızca dünya genelindeki Ermeni topluluklarının birliğini değil, aynı zamanda sınırları muğlaklaştırılmış daha geniş bir siyasal ve kültürel alan tasavvurunu ima etmektedir. Bu bağlamda Batı Ermenicesi ve Karabağ gibi ifadelerin bu çerçevede anılması, diaspora söyleminde tarihsel ve sembolik bir mekânsal genişleme eğilimine işaret etmektedir. Bu durum, Ermeni kimliği ve değerleri üzerinden meşrulaştırılan alternatif bir aidiyet ve coğrafya anlayışı olarak okunabilir.

Sonuç olarak, beyannamede yer alan seçim süreçlerine yönelik seferberlik çağrısı, Diaspora üyelerinin seçim dönemlerinde ülkeye yönlendirilmesi, yalnızca sembolik bir katılım değil, aynı zamanda siyasi süreçler üzerinde etkide bulunma girişimi olarak değerlendirilebilir.

[1] Declaration of the Diaspora Mobilization Conference, 01.05.2026, https://armenianweekly.com/2026/04/13/declaration-of-the-diaspora-mobilization-conference/

Yazar Hakkında :

Atıfta bulunmak için: KHANTAMİROVA, İlaha. 2026. "DİASPORA SEFERBERLİK KONFERANSI VEYA SEÇİM ÖNCESİ PROPAGANDA FAALİYETİ." Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM), Yorum No.2026 / 55. Mayıs 06. Erişim Kasım 12, 2026. https://avimbulten.org/tr/Yorum/DIASPORA-SEFERBERLIK-KONFERANSI-VEYA-SECIM-ONCESI-PROPAGANDA-FAALIYETI

Süleyman Nazif Sok. No: 12/B Daire 3-4 06550 Çankaya-ANKARA / TÜRKİYE
Tel: +90 (312) 438 50 23-24 • **Fax**: +90 (312) 438 50 26
@avimorgtr
https://www.facebook.com/avrasyaincelemelerimerkezi
E-Posta: info@avim.org.tr
http://avim.org.tr

© 2009-2025 Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM) Tüm Hakları Saklıdır